

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ ORGANIZMŲ VALDYMO PRIEŽIŪROS KOMITETO POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2005 m. kovo 31 d. Nr. D4-48

Vilnius

Posėdžio pirmininkas – Aleksandras Spruogis

Posėdžio sekretorė - Neringa Šarkauskienė

Dalyvauja: A.Spruogis, Aplinkos ministerijos sekretorius; D. Lygis, Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos departamento Genetiškai modifikuotų organizmų skyriaus vedėjas; N. Šarkauskienė, Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos departamento Genetiškai modifikuotų organizmų skyriaus vyr. specialistė; G. Blažauskienė, Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos departamento Genetiškai modifikuotų organizmų skyriaus vyr. specialistė; G. Jodinskas, Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos departamento Genetiškai modifikuotų organizmų skyriaus vyr. specialistas; A. Gaidamavičius, Lietuvos žaliųjų judėjimo narys; A. Gedvilaitė, Biotechnologijos instituto mokslo darbuotoja; A. Gutkauskas, VŠĮ „Tatulos programa“ tarybos pirmininkas; D. Jakimauskienė, Lietuvos bioetikos komiteto specialistė; V. Jarošienė, Valstybinės maisto ir Veterinarijos tarnybos Maisto skyriaus vyr. specialistė; A. Liubeckienė, ŽŪM Kokybės skyriaus vedėja (atstovavo S. Jasių); S. Juodvalkis, LVA viceprezidentas; Ž. Kazakevičienė, NVTAT Maisto produktų ir rekreacinių paslaugų skyriaus vedėja; V. Rančelis, VU Botanikos ir genetikos katedros profesorius; A. Sliesaravičius, LŽŪU Augalininkystės katedros vedėjas; A. Sruoga, LEI Populiacinės genetikos laboratorija; R. Vyšniauskienė, Botanikos instituto LIL vedėja; V. Žekonienė, LEŽ asociacijos tarybos pirmininkė; L. Kalėdienė, Vilniaus universiteto GMF docentė ir GMO Ekspertų komiteto sekretorė; R. Adomaitytė, RMC Higieninės ekspertizės skyriaus chemikė; B. Basiulienė, VSGT prie ŽŪM vyr. specialistė; Z. Bitvinskaitė, AM Miškų departamento Miškininkystės skyriaus vyr. specialistė; R. Ribinskas, VAAT karantino skyriaus vyresn. specialistas (atstovavo L. Nečajevą); V. J. Jocienė, LSD Pirmojo standartizacijos skyriaus vyr. specialistė; V. Jurgelevičius, NVL GMO skyriaus vedėjas; A. Kaučikas, LVVP Preparatų inspekcijos viršininko pavaduotojas; D. Kirvaitienė, LV AVTC Augalų veislių tyrimo ir apsaugos skyriaus vedėja; N. Stankevičienė, LVVPI Pašarų kontrolės skyriaus vedėja.

Darbotvarkė:

1. GM gvazdiko, pranešimo Nr. C/NL/04/02, pateikimo į ES rinką svarstymas. Pristatys GMO ekspertų komiteto sekretorė L. Kalėdienė.
2. GM kukurūzo (MON 810 x NK 603), pranešimo Nr. C/GB/02/M3/3, pateikimo į ES rinką pakartotinis svarstymas. Pristatys GMO ekspertų komiteto sekretorė L. Kalėdienė.
3. GM medvilnės, pranešimo Nr. C/NL/04/01, pateikimo į ES rinką pakartotinis svarstymas. Pristatys GMO ekspertų komiteto sekretorė L. Kalėdienė.
4. ES politika GMO atžvilgiu. Pristatys GMO skyriaus vedėjas D. Lygis.
5. Aplinkos ministerijos GMO duomenų bazės tvarkymas ir problemos. Pristato Aplinkos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Žemės ūkio ministerijos atstovai: G. Blažauskienė, R. Adomaitytė, V. Jarošienė, O. Ivaščenko.
6. GM techninių augalų, dekoratyvinių augalų ir sumedėjusių augalų kontrolės Lietuvos rinkoje situacija. Pristatys Aplinkos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos atstovai: Z. Bitvinskaitė, L. Nečajeva.

1. SVARSTYTA. Olandijos kompetentingai institucijai pateiktas Florigene Moonlite™ (123.2.38) pranešimas iš Australijos Nr. C/NL/04/02 dėl GM gvazdiko pateikimo į ES rinką.

GMO ekspertė L. Kalėdienė pristatė GMO Ekspertų komiteto išvadas dėl minėto GM gvazdiko pateikimo į ES rinką:

Transgeninis gvazdikas turi tris svetimus genus: 1) petunijos DFR geną, koduojantį dihidroflavonol 4-reduktazę; 2) petunijos Hfl geną, koduojantį flavonoid 3'5' hidroksilazę; 3) atsparumo specifiniams herbicidams geną iš *Nicotiana tabacum*. GM gvazdikas gautas transformacijos būdu, panaudojus *Agrobacterium tumefaciens* kamieną, nešantį vektorių pCGP1470.

Atsparumo antibiotikams genų GM gvazdike nėra. Augale likęs tam tikras bakterinės DNR kiekis.

Agrobacterium užkrato GM augaluose nėra. Ekspertų nuomone, transgenų paplitimo į gvazdikui giminingas, tačiau retai sutinkamas Lietuvoje rūšis, neįtikėtina maža, turint galvoje tiek gvazdikų kryžminimosi ypatybes, tiek įvežamos žaliavos pobūdį. Vegetatyvinis įvežtos medžiagos išplitimas taip pat neįmanomas mūsų klimato sąlygomis. Horizontalus transgenų perdavimas iš irstančių augalo ląstelių dirvos mikroorganizmams praktiškai neįmanomas, tiek dėl nepaprastai mažos paties reiškinių tikimybės, tiek dėl sąlyginai negausaus galimos GM medžiagos patekimo į dirvą.

Gvazdikų žiedai nenaudojami nei maistui, nei pašarui. Patys delfinidinai sutinkami natūraliai pas mus augančiose rūšyse. Turimais duomenimis siūlomas platinimui GM gvazdikas netoksiškas žmogui, augalams ir gyvūnams.

Manome, kad genetiškai modifikuoti gvazdikai nėra pavojingi aplinkai ir žmonių sveikatai.

NUTARTA: pritarti GMO ekspertų komiteto išvadoms dėl GM gvazdiko, kurio pranešimo Nr. C/NL/04/02.

2. SVARSTYTA. Pakartotinis pranešimas dėl GM kukurūzo (MON 810 x NK 603), kurio pranešimo Nr. C/GB/02/M3/3, pateikimo į ES rinką.

GMO ekspertė L. Kalėdienė pristatė GMO Ekspertų komiteto išvadas dėl minėto GM produkto pateikimo į ES rinką:

Genetiškai modifikuoti kukurūzai MON810 x NK603 skirti maistui ir pašarui. Kukurūzai MON810 x NK603, yra genetiškai modifikuotų kultūrų MON810 ir NK603 hibridas, sintetina baltymą CP4 EPSPS, atsakingą už atsparumą herbicidui Roundup® ir baltymą Cry1A(b), apsaugantį hibridą nuo *Lepidoptera* genties vabzdžių.

ES teritorijoje kukurūzai MON810xNK603 vertinami ir tiriami nuo 2000 metų. Iš paraiškoje pateiktos informacijos nėra aišku ar kukurūzai MON810 x NK603 gali būti naudojami gyvulių šėrimui. Tyrimai su žiurkėmis, kurių metu skyrėsi kontrolinių ir eksperimentinių gyvūnų svoriai, verčia abejoti hibridinių grūdų saugumu. Pateiktuose rezultatuose trūksta nuoseklumo. Pateikus tyrimų išvadas apie MON 810 ir NK603 visais atvejais, lygiagrečiai turi būti pateikti ir hibrido tyrimai.

Paraiškoje nepakanka patikimų duomenų apie poveikį galvijams, juos šeriant MON810 x NK603 kukurūzais.

Tokiu būdu, nesant pakankamai išsamių duomenų apie GM kukurūzų MON810 x NK603 saugų naudojimą šeriant grūdais gyvūnus, reikėtų susilaikyti nuo hibridinių kukurūzų MON810 x NK603 įvežimo į šalies rinką.

Prof. V. Rančelis pasidomėjo kada sukurta ši transgeninė linija ir kam yra atsparumai.

L. Kalėdienė atsakė kad šis GM kukurūzas ES ribose tyrinėjamas nuo 2000 m. Ir atsparus roundapui ir *Lepidoptera* genties vabzdžiams. Be to trūksta informacijos dėl pašarų, kontrolinis variantas nuo tiriamojo skiriasi 10-20%, reikėtų Lietuvos sąlygomis atlikti bandymus dėl pašarų.

Prof. V. Rančelis: jei neauginami, tai nesvarbu kur atliekami tyrimai šeriant gyvulius ar Lietuvoje, ar kitoje ES šalyje.

A. Liubeckienė pasidomėjo dėl atsparaus antibiotikams geno įvedimo.

L. Kalėdienė paaiškino, kad galutinis hibridas neturi atsparumo antibiotikams geno. Tačiau tyrimai buvo atlikti remiantis tėvinėmis formomis, hibrido galutinių tyrimo rezultatų nėra.

N. Stankevičienė pasiūlė palaukti kol bus atlikta daugiau bandymų kitose ES šalyse ir kol kas susilaikyti nuo šio GM produkto įsileidimo į Lietuvą.

V. J. Jocienė pasidomėjo ar atliekami bandymai kitose ES šalyse.

NUTARTA: pritarti GMO ekspertų komiteto išvadoms dėl GM kukurūzo, kuris skirtas pašarams (pranešimo Nr. C/GB/02/M3/3) ir nepritarti dėl šio GM produkto pateikimo į ES rinką.

3. SVARSTYTA. Pakartotinis pranešimas dėl GM medvilnės (vilnamedžio) sėklų, pranešimo Nr. C/NL/04/01, pateikimo į ES rinką.

GMO ekspertė L. Kalėdienė pristatė GMO Ekspertų komiteto išvadas dėl minėto GM produkto pateikimo į ES rinką:

Genetiškai modifikuotos vilnamedžio sėklos gautos iš vilnamedžio, kuris kildinamas iš dviejų kamieninių vilnamedžio B.t. Cry1F-Cry1Ac linijų 281-24-236 ir 3006-210-23. Paraiškoje genetiškai modifikuotas vilnamedis siūlomas importuoti į ES rinką kaip pašaras, maistas ir techninė kultūra.

Genetiškai modifikuotame 281-24-236/3006-210-23 vilnamedyje ekspresuojami baltymai Cry1F ir Cry1Ac, lemia atsparumą *Lepidoptera* vabzdžiams, baltymas PAT, atsakingas už toleranciją amonio gliufosinatu. Genetinės modifikacijos procese į rekombinantinę DNR nėra įvestas atsparumo antibiotikams genas. Iš paraiškoje

pateiktų tyrimų rezultatų matyti, kad sintetinių baltymų sekos skiriasi nuo žinomų toksinų ir alergenų baltymų sekų.

Lietuvoje vilnamedis neauginamas, todėl jis negali kelti realios grėsmės žemės ūkiui. Dėl tos pačios priežasties nėra pavojaus daugelio bestuburių bei vabzdžių bioįvairovei.

Vilnamedžio sėklos dėl jose aptinkamo natūralaus toksino gosipolio nerekomenduojamos paukščių ir kiaušinių šėrimui. Šiuo atveju nėra skirtumo tarp genetiškai modifikuoto ir nemonifikuoto augalo.

Maistui galima vartoti aliejų, kuriame nėra baltymų arba, jeigu jie aptinkami, paprastai jų kiekiai yra pėdsakiniai.

Tokiu būdu, genetiškai modifikuotas vilnamedis 281-24-236/3006-210-23 negalėtų kelti realios grėsmės aplinkai ir žmonių sveikatai.

Prof. V. Rančelis pasiūlė prašyti papildomos informacijos dėl naudojimo.

Prof. A. Sliesaravičius pritarė.

NUTARTA: paprašyti papildomos informacijos ir vėliau pritarti arba ne GMO ekspertų komiteto išvadoms dėl GM medvilnės sėklų, pranešimo Nr. C/NL/04/01, pateikimo į rinką.

4. SVARSTYTA. Pristatyta ES politika GMO atžvilgiu. Pristatė D. Lygis.

Pristatė Komitetui ES GMO reglamentavimo sistemą bei darbinę procedūrą Reguliavimo komitete, kuriame vyksta balsavimas dėl GM produktų pateikimo į rinką bei GMO išleidimo į aplinką. Reguliavimo komitetui buvo pateikta 13 sprendimų, iš kurių vienas priimtas 2004 m. gegužės 14 d. dėl saldžiųjų kukurūzų Bt 11, Lietuva balsavime nedalyvavo. Kiti 12 yra atidėti, nes nebuvo surinkta kvalifikuota balsų dauguma nei už, nei prieš. Bendras šalių narių skaičius yra 321, kad sprendimas būtų priimtas arba atmestas reikia 232 balsų. Lietuva turi 7 balsus.

Prieš GMO teikimą į rinką pastoviai balsuoja Italija, Austrija ir Lietuva.

Buvo išdėstytos GMO reglamentavimo įgyvendinimo problemos:

1. ES komisija 2004-09-09 sutiko papildyti ES veislių katalogą dėl kukurūzo MON 810 veislėmis (17 veislių) kurioms buvo išduotas leidimas 1998 metais bet neatnaujintas pagal 2001/18/EB direktyvos reikalavimus. Tam priešinasi šalys narės neįrašydamos į savo veislių katalogus.

2. Nenustačius GMO ribinės vertės sėklose ir nepatvirtinus bendrų ES koegzistencijos taisyklių keletu šalių narių - Austrijos, Italijos, Vokietijos, Graikijos, Ispanijos, Prancūzijos, Anglijos provincijos (20 provincijų vadovų) inicijavo teritorijų tinklo be GMO sukūrimą.

3. Lėtai kuriamas GMM identifikavimo kodas.

4. Aplinkos, žemės ūkio, sveikatos ir vartotojų apsaugos, prekybos, ES plėtros komisarų komunikate skirtame Europos Komisijai:

4.1. pripažįstama - reikalavimas ženklinti GM maisto produktus patiria nesėkmę tam priešinasi gamintojai ir tiekėjai. GMO gamintojai siūlo keisti esamą ženklinimo sistemą ir ženklinti mėsą ar pieną taip: „šerta nemonifikuotais pašarais“;

4.2. komisija įpareigojama:

4.2.1. skubiai priimti sprendimus dėl atidėtų prašymų tiekti GMO į ES rinką (11 prašymų pagal 2001/18/EB direktyvą, 12 prašymų pagal 1829/2003 reglamentą);

4.2.2. iki š. m. pabaigos parengti koegzistencijos įgyvendinimo priemonių planą bei reikiamus dokumentus;

4.2.3. skubiai nustatyti GMO ribines vertes įprastose sėklose.

4.3. šalys narės raginamos:

4.3.1. įrašyti į šalių narių veislių katalogus patvirtintas ES GMO veisles;

4.3.2. argumentuotai pagrįsti bei prisiimti atsakomybę už parengtas rizikos vertinimo išvadas;

4.3.3. plačiau naudotis Maisto tarnybos (EFSA) pateiktomis rizikos žmonių sveikatai ir aplinkai vertinimais bei išvadomis.

Maisto tarnybos išvados būna formuluojamos taip:

„neturės neigiamo poveikio“. Šalys narės nesutinka su tokia griežta formuluote ir siūlo rašyti „tikėtina, kad neturės neigiamo poveikio“.

5. SVARSTYTA. Aplinkos ministerijos GMO duomenų bazės tvarkymas ir problemos. Pristatė Aplinkos ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos, Žemės ūkio ministerijos atstovai: G. Blažauskienė, R. Adomaitytė, V. Jarošienė, A. Liubeckienė (vietoj O. Ivaščenko).

G. Blažauskienė pateikė informacijos, susijusios su GMO, keitimosi tarp suinteresuotų institucijų schemą. Pagrindiniai informacijos šaltiniai yra tarp Aplinkos ministerijos ir ES Komisijos, Biosaugos informacijos centro, kaimyninių šalių, suinteresuotų institucijų, visuomenės bei kitų objektų. Informacija turėtų būti keičiamasi atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos 2004 m. balandžio 7 d. Vyriausybės nutarimą Nr. 388 „Dėl ataskaitų, susijusių su Europos Sąjungos aplinkos sektoriaus teisės aktų įgyvendinimu, teikimo Europos Komisijai tvarkos

patvirtinimo ir informacijos, kurios reikia ataskaitoms Europos aplinkos agentūrai parengti, teikimo“ bei į kitus LR bei ES teisės aktus.

Aplinkos ministerija Žemės ūkio ministerijai turi pateikti informaciją apie išduotus sutikimus pateikti į rinką ir leidimus apgalvotai išleisti į aplinką GM augalus ir jų dauginamąją medžiagą.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba ir jai pavaldžios institucijos turės teikti informaciją apie maisto produktų, gyvūnų, žuvų, gyvūninių produktų, mikroorganizmų, prekinių pašarų, kurių sudėtyje yra GMO ar jų produktų, importą, eksportą, taip pat GMO kontrolės rezultatus. VMVT turėtų parengti dokumentą dėl informacijos keitimosi su suinteresuotomis institucijomis (informacija dėl gyvūnų, žuvų ir mikroorganizmų kontrolės galės būti teikiama, kai bus sukurti ES jų identifikavimo kodai).

Kontrolėi paimtų mėginių tyrimus atliks Nacionalinės veterinarijos laboratorijos GMO tyrimų skyrius. Informaciją apie gautus rezultatus ištyrus mėginį tiesiogiai iš laboratorijos gaus mėginius pateikę institucijos.

Žemės ūkio ministerija teiks informaciją apie augintojus, auginančius GM augalus.

Žemės ūkio ir kaimo verslo centras turėtų teikti informaciją AM, ŽŪM, VAAT, VSGT apie GM augalų pasėlius ir augynus.

Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba kas ketvirtį AM, ŽŪM, VAAT, VMVT teikia informaciją apie išaugintos GM dauginamosios medžiagos kiekius, kuri bus pateikta į rinką bei GM augalų sėklinių pasėlių kontrolės vidaus rinkoje rezultatus.

Valstybinė augalų apsaugos tarnyba kas ketvirtį teiks AM, ŽŪM duomenis apie įvežamas iš trečiųjų šalių GM augalų, augalinių produktų bei dauginamosios medžiagos siuntas bei kontrolės rezultatus.

Lietuvos valstybinis augalų veislių tyrimo centras Aplinkos ministerijai teiks duomenis apie paraiškas įrašyti genetiškai modifikuoto augalo veislę į Augalų veislių sąrašą.

Respublikinis mitybos centras prie SAM turėtų teikti informaciją apie nagrinėjamą Tarybos arba Komisijos sprendimo projektą ir Lietuvos poziciją tuo klausimu bei galutinį priimtą sprendimą.

ŽŪM atstovė A. Liubeckienė pritarė, kad bus derinama su ŽŪIC bei Nacionaline mokėjimo agentūra, koku būdu gausime informaciją. Šiomet ūkininkai paraiškas pridavę ir informaciją gausime tik nuo kitų metų.

RMC atstovė R. Adomaitytė tokiam informacijos pasikeitimui pritarė.

VMVT atstovė V. Jarošienė pritarė, kad pateiks kontrolės rezultatus.

Z. Bitvinskaitė pakomentavo, kad reikėtų atsižvelgti į Tarybos direktyvą 1999/105/EB dėl prekybos miško dauginamąja medžiaga bei į informacijos apsikeitimo schemą įtraukti ir Miško genetinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnybą.

NUTARTA:

1. Aplinkos ministerija Žemės ūkio ministerijai turi pateikti informaciją apie išduotus sutikimus pateikti į rinką ir leidimus apgalvotai išleisti į aplinką GM augalus ir jų dauginamąją medžiagą.

2. Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba ir jai pavaldžios institucijos turės teikti informaciją apie maisto produktų, gyvūnų, žuvų, gyvūninių produktų, mikroorganizmų, prekinių pašarų, kurių sudėtyje yra GMO ar jų produktų, importą, eksportą, taip pat GMO kontrolės rezultatus pagal LR Vyriausybės nutarimą Nr. 388. VMVT turėtų parengti dokumentą dėl informacijos keitimosi su suinteresuotomis institucijomis (informacija dėl gyvūnų, žuvų ir mikroorganizmų kontrolės galės būti teikiama, kai bus sukurti ES jų identifikavimo kodai).

3. Žemės ūkio ministerija teiks informaciją AM apie augintojus, auginančius GM augalus.

4. Žemės ūkio ir kaimo verslo centras turėtų teikti informaciją AM, ŽŪM, VAAT, VSGT apie GM augalų pasėlius ir augynus.

5. Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba kas ketvirtį AM, ŽŪM, VAAT, VMVT teiks informaciją apie išaugintos GM dauginamosios medžiagos kiekius, kuri bus pateikta į rinką bei GM augalų sėklinių pasėlių kontrolės vidaus rinkoje rezultatus.

6. Valstybinė augalų apsaugos tarnyba kas ketvirtį teiks AM, ŽŪM duomenis apie įvežamas iš trečiųjų šalių GM augalų, augalinių produktų bei dauginamosios medžiagos siuntas bei kontrolės rezultatus.

7. Lietuvos valstybinis augalų veislių tyrimo centras Aplinkos ministerijai teiks duomenis apie paraiškas įrašyti genetiškai modifikuoto augalo veislę į Augalų veislių sąrašą.

8. Respublikinis mitybos centras prie SAM turėtų teikti informaciją apie nagrinėjamą Tarybos arba Komisijos sprendimo projektą ir Lietuvos poziciją tuo klausimu bei galutinį priimtą sprendimą.

9. Į informacijos apsikeitimo sistemą įtraukti ir Miško genetinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnybos informaciją apie GM miško dauginamosios medžiagos kontrolę.

6. SVARSTYTA. GM techninių augalų, dekoratyvinių augalų ir sumedėjusių augalų kontrolės Lietuvos

rinkoje situacija. Pristatė Aplinkos ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos atstovai: Z. Bitvinskaitė, R. Ribinskas (vietoj L. Nečajevas.)

Z. Bitvinskaitė pristatė GM miško dauginamosios medžiagos kontrolės situaciją Lietuvoje. Miško dauginamąją medžiagą reglamentuoja Tarybos direktyva 1999/105/EB. Pagal šią direktyvą sukurta GM miško dauginamosios medžiagos kontrolės sistema Lietuvoje, kurią atlieka Miško genetinių išteklių ir sodmenų tarnyba, ir ta medžiaga turi būti priskirta aukščiausiai (išbandytai) kategorijai. Miško dauginamoji medžiaga turi turėti kilmės dokumentą - sertifikatą. Norint GM miško dauginamąją medžiagą įvežti iš trečiųjų šalių pranešėjas turi kreiptis į Aplinkos ministeriją ir ES dėl leidimo.

Amerikoje GM miško dauginamoji medžiaga priskirta žemiausiai kategorijai. 2005-03-08 ES Taryboje vyko posėdis dėl prekybos GM miško dauginamąją medžiaga. Šio posėdžio metu buvo nepritarta GM miško dauginamosios medžiagos priskyrimui žemiausiai kategorijai, nes toks sprendimas prieštarautų 1999/105/EB Tarybos direktyvai ir kontrolės principams. Lietuvos pozicija šiuo klausimu - GM miško dauginamąją medžiagą priskirti aukščiausiai kategorijai ir patikrinti kelis kartus.

GM miško dauginamosios medžiagos vidaus kontrolė užtikrinta, tačiau neaišku kas kontroliuoja pasienyje.

R. Ribinskas: Augalų tarnyba nevykdo kontrolės Lietuvos vidaus rinkoje, tik pasienyje. Ši tarnyba pasienyje kontroliuoja dekoratyvinius augalus ir medienos produkciją, tačiau nekontroliuoja miško dauginamosios medžiagos.

NUTARTA: prašyti ŽŪM išnagrinėti galimybes kontroliuoti pasienio postuose GM miško dauginamąją medžiagą.

7. KITI KLAUSIMAI.

Prof. V. Žekonienė atstovaujanti Lietuvos ekologinės žemdirbystės asociaciją paaiškino, kad Žemės ūkio rūmai už intensyvų žemės ūkį, o ekologų nuomonė vienareikšmiška – neauginti Lietuvoje GMO. Vienintelis apsigynimas nuo GMO išplitimo Lietuvoje yra teritorijos be GMO. Šiuo klausimu buvo diskutuota su italais bei šveicarlais, jie jau yra numatę teritorijas be GMO.

A. Gutkauskas: reikia, kad visa Lietuva būtų teritorija be GMO.

D. Lygis paaiškino, kad ta iniciatyva turėtų eiti iš tų rajonų savivaldybių, apskričių kur daugiausiai ekologinių ūkių. Tai turėtų būti priimtas politinis sprendimas, suderintas su ūkininkais naudojančiais biotechnologijas. Austrija bandė skelbti teritorijas be GMO, bet ES tai palaikė neteisėta, nes pažeidžiamos kitų ūkininkų teisės.

Siūlome Lietuvos ekologinio ūkininkavimo šalininkus bei jų atstovus organizuotai kreiptis į rajonų savivaldybes, apskritis dėl jų administruojamų teritorijų prisijungimo į ES regionų be GMO asociaciją.

Posėdžio pirmininkas

Aleksandras Spruogis

Posėdžio sekretorė

Neringa Šarkauskienė